

3. ULUSAL AÇIK ERİŞİM ÇALIŞTAYI

20-21 EKİM 2014, Yükseköğretim Kurulu, Ankara

AÇIK ERİŞİM BİLGİ KAYNAKLARININ SEÇİMİ VE SUNUMU

Hazırlayanlar :

Dr. Burcu Bulut – İpek Üniversitesi
Gönül Kafalı – İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü
Ata Türkfıdanı – Yaşar Üniversitesi

- ❑ AE Kaynaklar
- ❑ AE Kaynakların Seçimi
- ❑ AE Kaynakların Sunumu ve Yönetimindeki Zorluklar
- ❑ Öneriler

AE KAYNAKLAR

Mali ya da yasal bariyerler olmaksızın kullanıcıların erişimine sunulan kaynaklardır (bazı kaynaklar, sadece dergiler gibi belli bir içeriğin açılması şeklinde olabilir ya da kayıt isteyebilir).

- ❑Yayın, ücretsiz olarak çevrimiçi erişime açık olmalıdır, abonelik talep edilmemelidir.
- ❑Okuyucunun, AE materyalini, yasalara uygun şekilde her türlü kullanımına olanak sağlamalıdır (indirme, kopyalama, çıktı alma, tarama, link verme, yazılıma veri olarak aktarabilme, vb.).
- ❑Kurum/kişi ve yayıncı arasında lisanslamaya ilişkin herhangi bir bağ/ilişki olmamalıdır.
- ❑Yayın ücretsiz deneme erişiminde, abonelik yoluyla sağlanan yayına ek olarak açılmış, bir açık erişim pilot projesinin parçası ya da sonradan dahil olabilecek (opt-in) bir başlık olmamalıdır.
- ❑Yayın büyük bir dijitalleştirme projesinin parçası olmamalıdır (örn: Google books, Open Content Alliance, vb.).

- ❑ Dergi Makaleleri / Dergiler
- ❑ Kitaplar
- ❑ Tezler
- ❑ Sunumlar/ Konferans Bildirileri
- ❑ Araştırma çıktıları
- ❑ Veri – Veri Setleri
- ❑ Öğretim Nesneleri
- ❑

Açık Erişim Dergiler - Örnekler

<http://www.doaj.org/>

<http://www.plos.org/>

<http://www.jurn.org/directory/>

<http://abc-chemistry.org/>

<http://www.ergobservatory.info/ejdirectory.html>

<http://home.highwire.org/>

<http://www.frontiersin.org/>

<http://freemedicaljournals.com/>

<http://arxiv.org/>

Access to Mideast and
Islamic Resources (AMIR)

<http://amirmideast.blogspot.com.tr/2014/05/alphabetical-list-of-open-access.html>

- Elsevier: <http://www.elsevier.com/about/open-access/open-access-journals>
Elsevier (Ambargolu): <http://www.elsevier.com/about/open-access/open-archives>
- ScienceDirect: <http://www.sciencedirect.com/science/browse/all/open-access>
- Wiley: <http://www.wileyopenaccess.com/view/journals.html>
- Springer: <http://www.springeropen.com/journals>
- Taylor & Francis: <http://www.tandfonline.com/page/openaccess/openjournals>
- World Scientific: <http://www.worldscientific.com/page/open#ws-open-journals>
- Nature Journals Online: http://www.nature.com/libraries/open_access/index.html
- AMS: <http://www.ams.org/publications/journals/open-access/open-access>
- BioOne: <http://www.bioone.org/action/showPublications?type=byCategory#Open%20Access>
- IOP Journals: <http://iopscience.iop.org/info/page/openaccess>
- Oxford : http://www.oxfordjournals.org/oxfordopen/open_access_titles.html
- Sage : <http://sgo.sagepub.com/>
- Project Euclid:
http://projecteuclid.org/DPubS?Service=UI&version=1.0&verb=Display&handle=euclid&page=about&aboutArea=librarians&aboutPage=about_open

1000'in üzerinde dergi koleksiyonunuza eklenmiş olacak!

Açık Erişim Kitaplar - Örnekler

<http://www.doabooks.org/>

<http://www.gutenberg.org/>

<http://www.oapen.org/home>

<http://books.google.com/>

<http://www.freebooks4doctors.com/>

<http://openlibrary.org/>

Knowledge Unlatched

<http://www.knowledgeunlatched.org/>

<http://www.hathitrust.org/>

Planet eBook

Free classic literature

<http://www.planetebook.com/>

Açık Erişim Tezler - Örnekler

<http://www.dart-europe.eu/basic-search.php>

PQDT *OPEN*

<http://pqdtopen.proquest.com/>

Open Access
Theses and Dissertations

<http://oatd.org/>

 open thesis
Upload and Search Theses & Dissertations

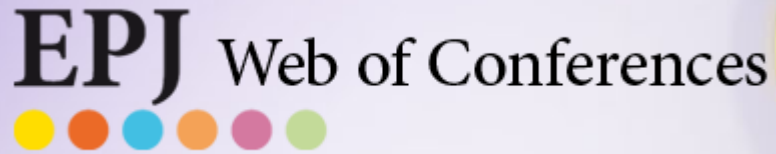
<http://www.openthesis.org/>

<http://openproceedings.org/>

<http://www.edp-open.org/>

<http://www.epj-conferences.org/>

<http://www.webofconferences.org/>

<http://databib.org/>

<http://datadryad.org/>

<http://data.worldbank.org/>

<https://www.data.gov/>

SOCIOECONOMIC DATA AND APPLICATIONS CENTER (SEDAC)

A Data Center in NASA's Earth Observing System Data and Information System (EOSDIS) — Hosted by CIESIN at Columbia University

<http://sedac.ciesin.columbia.edu/data/set/groads-global-roads-open-access-v1>

Açık Dersler - Örnekler

• <http://www.flooved.com>

The Top Online College
Courses and Classes

<http://www.onlinecourses.com/>

connexions

The best start in life for
every young person

<http://cnx.org/>

OPEN EDUCATION
CONSORTIUM

The Global Network for Open Education

<http://www.oeconsortium.org/courses/>

open.michigan

<http://open.umich.edu/education>

MIT **OPEN** COURSEWARE
MASSACHUSETTS INSTITUTE OF TECHNOLOGY

<http://ocw.mit.edu/index.htm>

OpenLearn

<http://www.open.edu/openlearn/>

<http://www.flexilearn.ie/>

Açık Erişim Yayıncılar - Örnekler

<http://www.nap.edu/>

<http://www.biomedcentral.com/>

<http://www.chemistrycentral.com/>

<http://www.intechopen.com/>

<http://publications.copernicus.org/>

Hindawi

<http://www.hindawi.com/journals/>

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/>

<http://openhumanitiespress.org/>

Açık Erişim Arşivler - Örnekler

<http://www.driver-repository.eu/>

<https://www.openaire.eu/>

<http://repec.org/>

OpenDOAR

<http://opendoar.org/>

<http://ring.ciard.net/>

Digital Commons Network™

Open Access. Powered by Scholars. Published by Universities.®

<http://network.bepress.com/>

Registry of Open Access Repositories

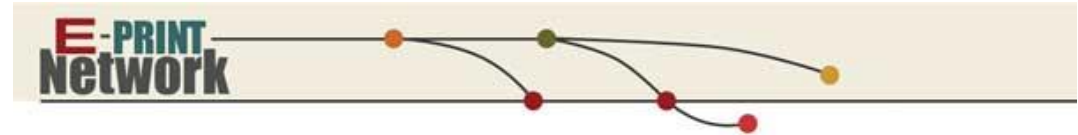
<http://roar.eprints.org/>

Institutional Repository Search

<http://irs.mimas.ac.uk/>

<http://core.kmi.open.ac.uk/search/>

<http://www.osti.gov/eprints/pathways/>

AE KAYNAKLARIN SEÇİMİ

- ❑ Bilimsel açık erişim kaynakları (örn: hakemli dergiler) değerlendirmeye alınmaya uygundur.
- ❑ Değerlendirmeye alınacak kaynaklarda öncelik, önerilerin kurum kütüphanecilerinden gelmesidir. Değerlendirme kriterlerinin yayımlanmasının ardından kullanıcılardan da öneriler toplanabilir, ancak uygunluk konusunda son karar için konu uzmanı kütüphanecilerin onayı alınmalıdır.
- ❑ Değerlendirmeye alınacak dergiler, başlıca konu indekslerinde yer almalıdır.
- ❑ Dergi dışındaki açık erişim kaynaklar da değerlendirmeye (veritabanı, monograf koleksiyonları, web siteleri, haritalar ve imaj koleksiyonları, vb.) uygundur.

- ❑ Mevcut durum analizi
- ❑ AE kaynakların değerlendirme/seçim kriterlerinin belirlenmesi ve koleksiyon geliştirme politikasına dahil edilmesi
- ❑ AE kaynakların paylaşım (kategorizasyon, düzen, platform, vb.) şekline karar verilmesi
- ❑ Mevcut ve yeni AE kaynakların değerlendirilerek kaynak öneri listelerinin oluşturulması
- ❑ Belirlenen kaynakların, karar verilen şekilde web üzerinden paylaşılması

- ❑ Kaynak, üniversitenin araştırma ve eğitim alanlarını destekliyor mu?
- ❑ Kaynak, alanında otorite ve saygın organizasyonlar tarafından mı üretiliyor ya da destekleniyor?
- ❑ Kaynak, düzenli olarak yayınlanıyor mu ve güvenilir mi?
- ❑ Kaynak ara yüzünün kullanımı kolay mı?
- ❑ Kaynağın kullanımı için özel bir teknolojiye ihtiyaç duyuluyor mu (özel bir uygulama kullanılması, özel yazı tipi, vb. söz konusu mu)?

- Sunum
- İlgililik
- Nesnellik
- Yöntem
- Kaynak
- Güncellik

- Dil ve yazı biçimi (akademik)
- Sayfa düzeni (düzenli ve öz)
- Tasarım (belli ve kalıcı)
- Yazı tipi (birbiriyle uyumlu)
- Renk (sade ve gözü rahatsız etmeyen)

- ❑ Akademik: Akademik çalışma alanlarıyla uyumlu içerik
- ❑ Güncellik: İhtiyaç duyulan güncel, geçerliliği olan içerik
- ❑ Coğrafi: Bilgi gereksinimi duyulan coğrafi bölgelere ilişkin verileri kapsayan içerik

- ❑ Bakış açısı: Yazarlar bakış açılarını açıkça ifade ediyor mu?
- ❑ Görüş: Teoriler ya da düşünceler gerçeklere dayandırılıyor mu?
- ❑ Yazı dili: Yazı dili suçlayıcı ya da şüphe uyandırıcı mı?
- ❑ Sponsorluk: Alınan finansal yardım/sponsorluk açıkça belirtilmiş mi?

- ❑ Web’ de yer verilen bilgilerin üretilme yöntemi o bilgilerin kalitesinin ve güvenilirliğinin işareti olabilir. Aşağıda belirtilen bilgi kategorileri için uygulanan yöntem güvenilirliğin temel göstergesidir:
- ❑ Araştırma raporları
- ❑ Literatür incelemeleri

- ❑ Bilgi üreticisi olarak yazar: Alanında uzman mıdır, yayınlanmış başka makale ya da kitapları var mıdır, yazarın yayınları başkaları tarafından atıf almış mıdır, ilgili konuda özel bir bakış açısına sahip midir, yazarın kendisi ile iletişim geçilebilir mi?
- ❑ Bilgi üreticisi olarak kurum: Nesnellik kriterlerinde olduğu gibi önyargılı yaklaşımlar ve kurumlara yapılan yatırımlar göz önünde bulundurulmalıdır.
- ❑ Bilgi paylaşım aracı olarak yayınlar: İnternette herkes istediği her şeyi yayımlayabilir, bu nedenle yayınlar kendi içlerinde ve yazarların referanslarından hareketle değerlendirilmelidir.

- Yayın tarihi belli midir?
- Bilginin son güncellenme tarihi nedir?
- Bilginin üretildiği tarihle yayımlandığı tarih aynı mıdır?
- Bilgiler güncellenmekte midir?

AE KAYNAKLARIN SUNUMU & YÖNETİMİNDEKİ ZORLUKLAR

Amaç: Uygulamadaki mevcut durumu, iyileştirilecek alanları, kütüphanecilerin açık erişim kaynaklarını nasıl yönettiklerini ve karşılaştıkları zorlukların neler olduğunu belirlemek

OA in the Library Collection: The Challenge of Identifying and Managing Open Access Resources

by

NASIG : North American Serials Interest Group, 2014

http://www.slideshare.net/NASIG/oa-in-library-collection?qid=32833e64-9469-4130-ac17-2635ba7f5795&v=qf1&b=&from_search=14

Metodoloji

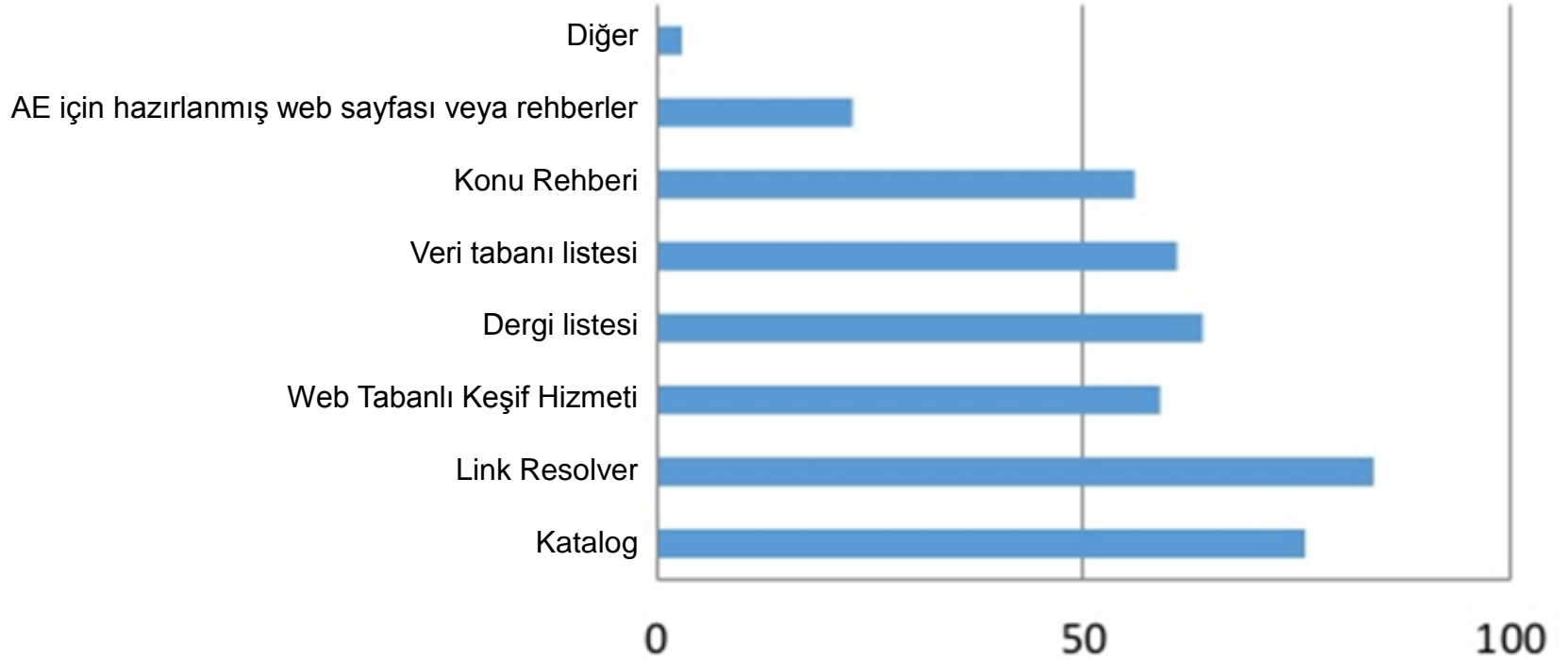
- 25 soru soruluyor
- Profesyonel yazışma listelerine gönderiliyor (SERIALST, NASIG-LERIL-L ,alcts-eres , alcts-nrmig, coll-assess)
- 105 yanıt:
 - %92'sini üniversiteler oluşturuyor, geri kalanı yüksek okullar, özel araştırma kurumları ve diğer olarak geçiyor.
 - FTE'ler değişiklik gösteriyor.

Temel Sorular:

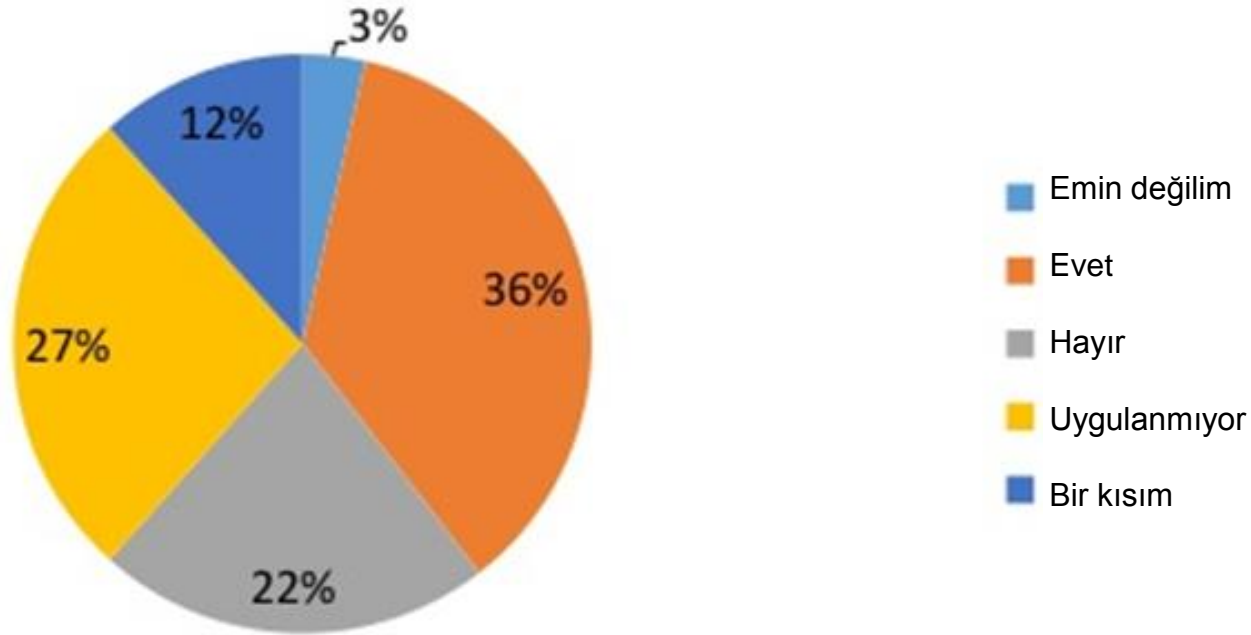
- Kütüphaneler hangi sistemleri kullanıyor?
 - E-kaynak yönetim sistemi
 - Link çözümleyici
 - Web tabanlı keşif aracı
- Bu sistemler ihtiyaçları karşılıyor mu?
- Kütüphanelerin karşılaştığı sorunlar neler?
- Kütüphaneler kendi koleksiyonları ile ilgili AE kaynaklarını nasıl değerlendiriyor?

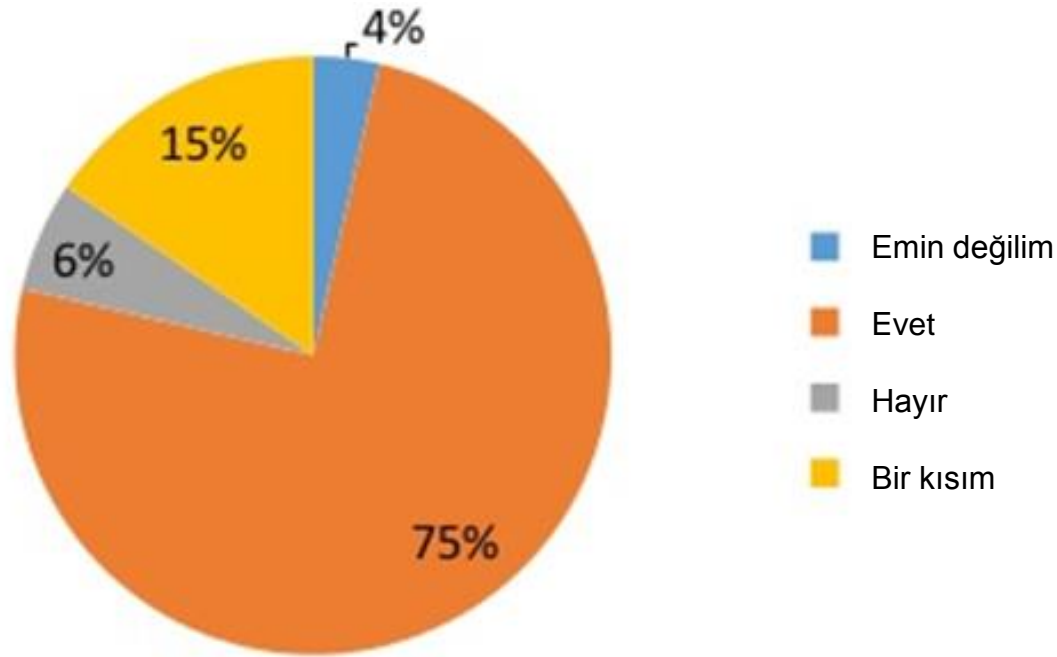
AE Kaynaklara Erişim İçin Kullanılan Sistemler (Uygun olan tüm seçenekleri işaretleyebilirsiniz ifadesi yer alıyor)

E-Kaynak Yönetim Sistemi AE Kaynaklara Erişimi Kolaylaştırıyor Mu?

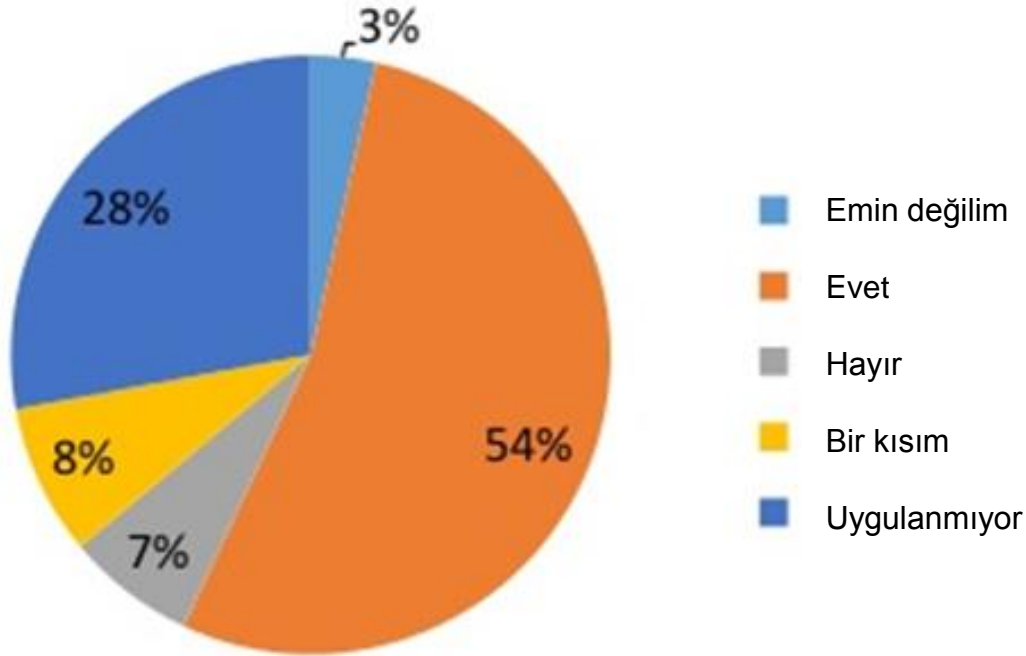

Link Resolver Sisteminiz AE Kaynaklara Erişiminizi Kolaylaştırıyor Mu?

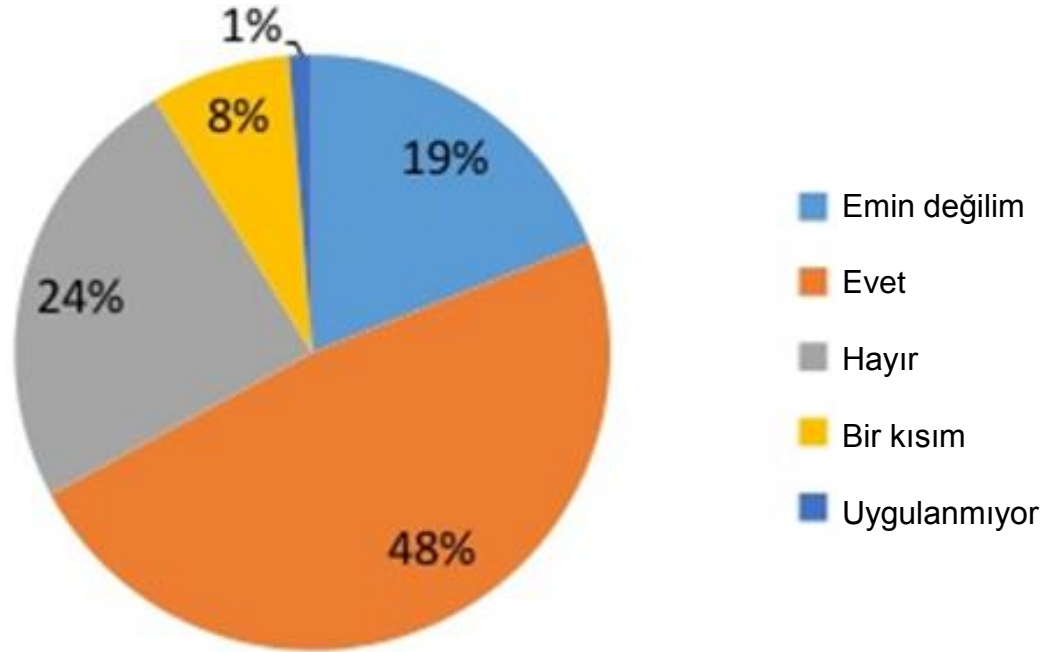

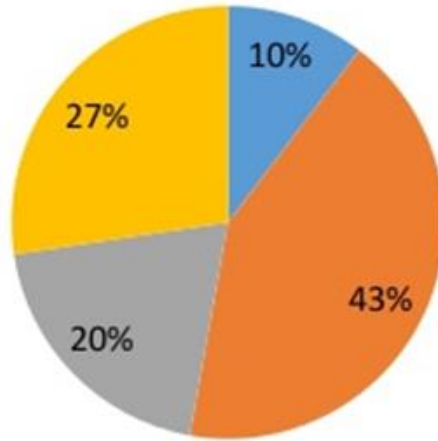
Web Tabanlı Keşif Hizmeti Sisteminiz AE Kaynaklara Erişiminizi Kolaylaştırıyor Mu?

Lisanslı Veri Tabanlarınızdan Herhangi Biri/Birkaçı AE Kaynaklara Erişiminizi Destekliyor Mu?

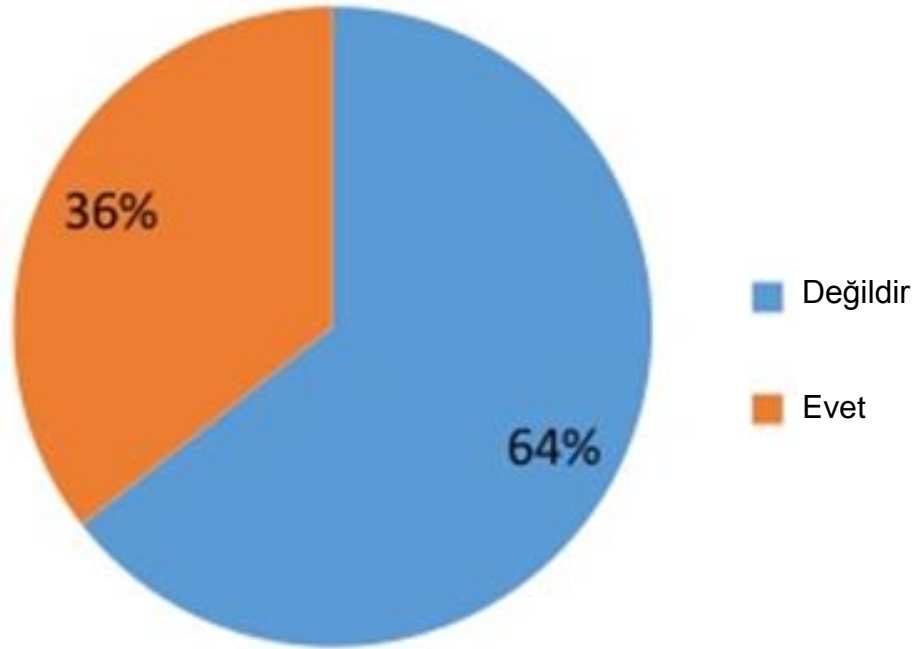

Hibrid Dergilere Erişim Sağlanıyor Mu?

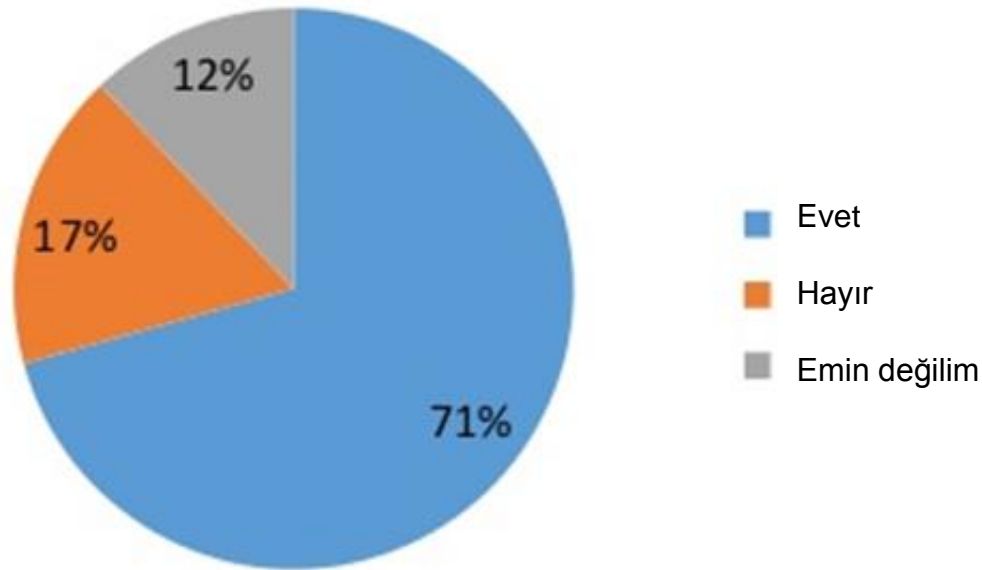
- Evet, genellikle sağlıyoruz
- Bazı durumlarda, fakat her zaman değil
- Hayır
- Emin değilim

Kısmi AE Kaynakları veya Koleksiyonları Sorunlu Mudur?

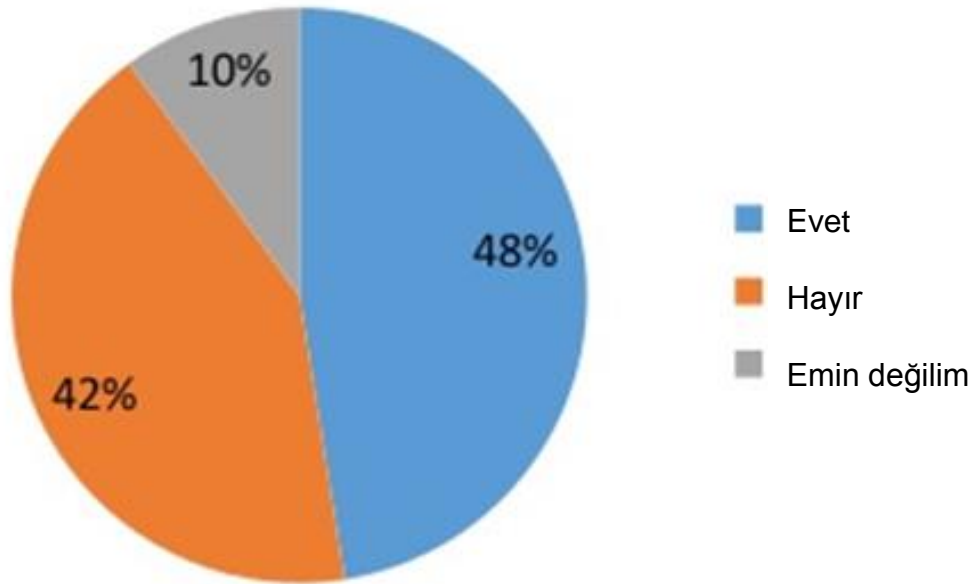

AE Yayınları Kütüphane Koleksiyonunuz Olarak Kabul Ediyor Musunuz?

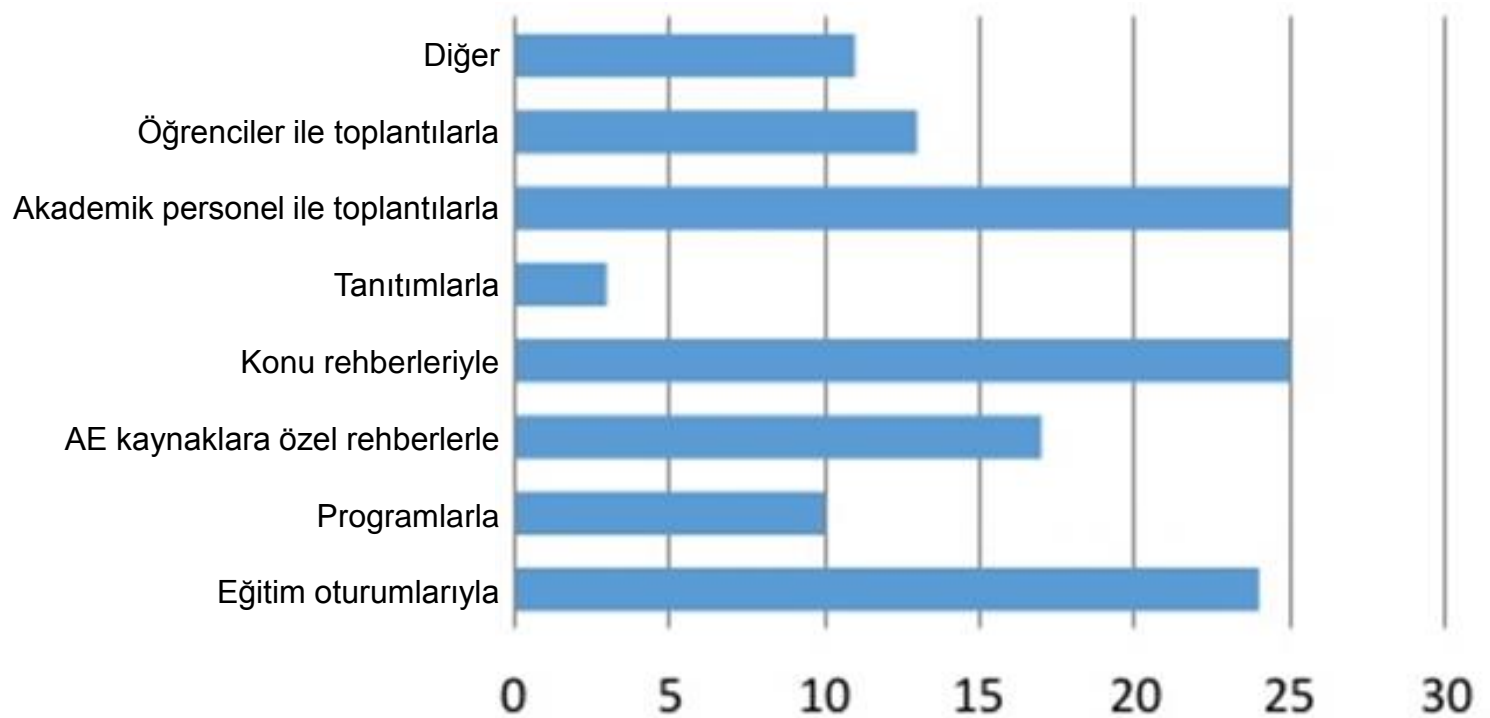

AE Yayınların Tanıtımını Kütüphane Personelinize ve Üniversite Mensuplarına Aktif Biçimde Yapıyor Musunuz?

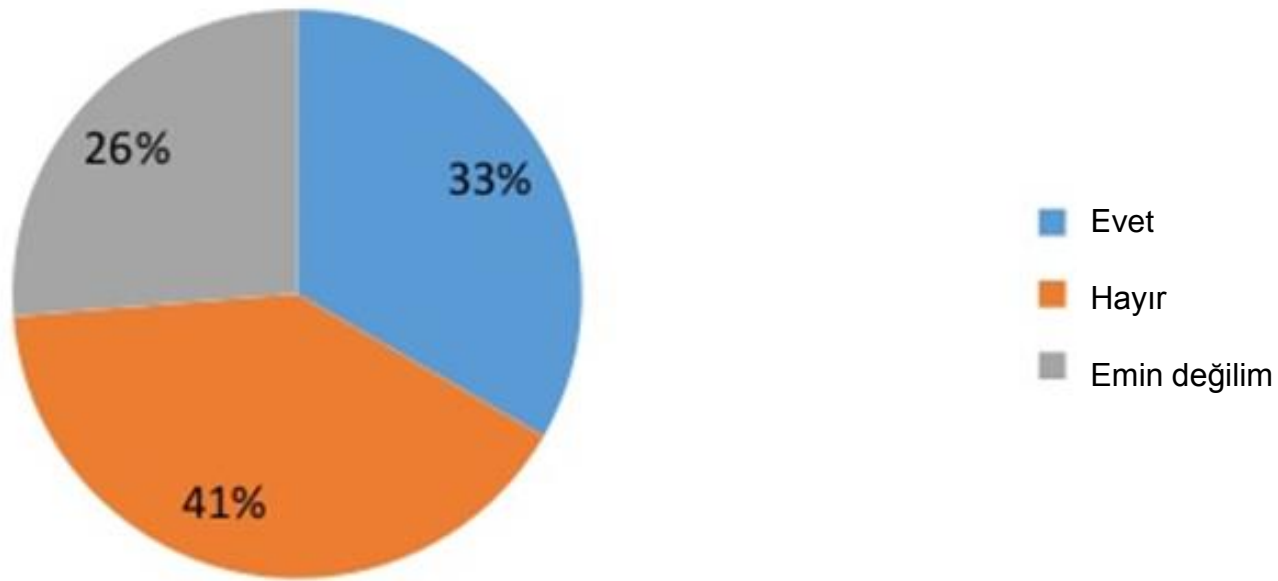

AE Yayınların Tanıtımını Nasıl Yapıyorsunuz?

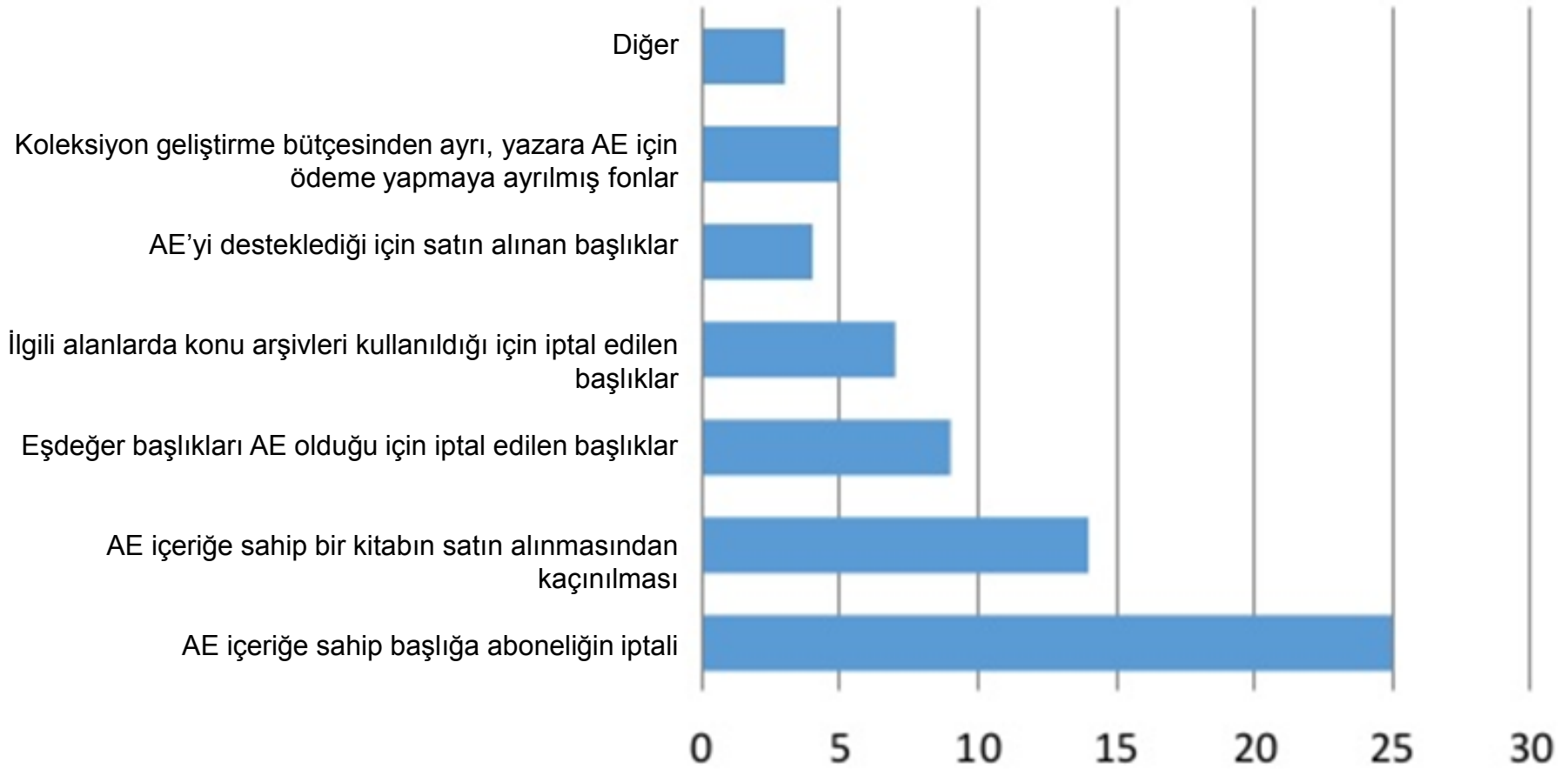

AE Kaynaklara Erişiminizin Koleksiyon Geliştirme Uygulamalarınız Üzerine Bir Etkisi Olmuş Mudur?

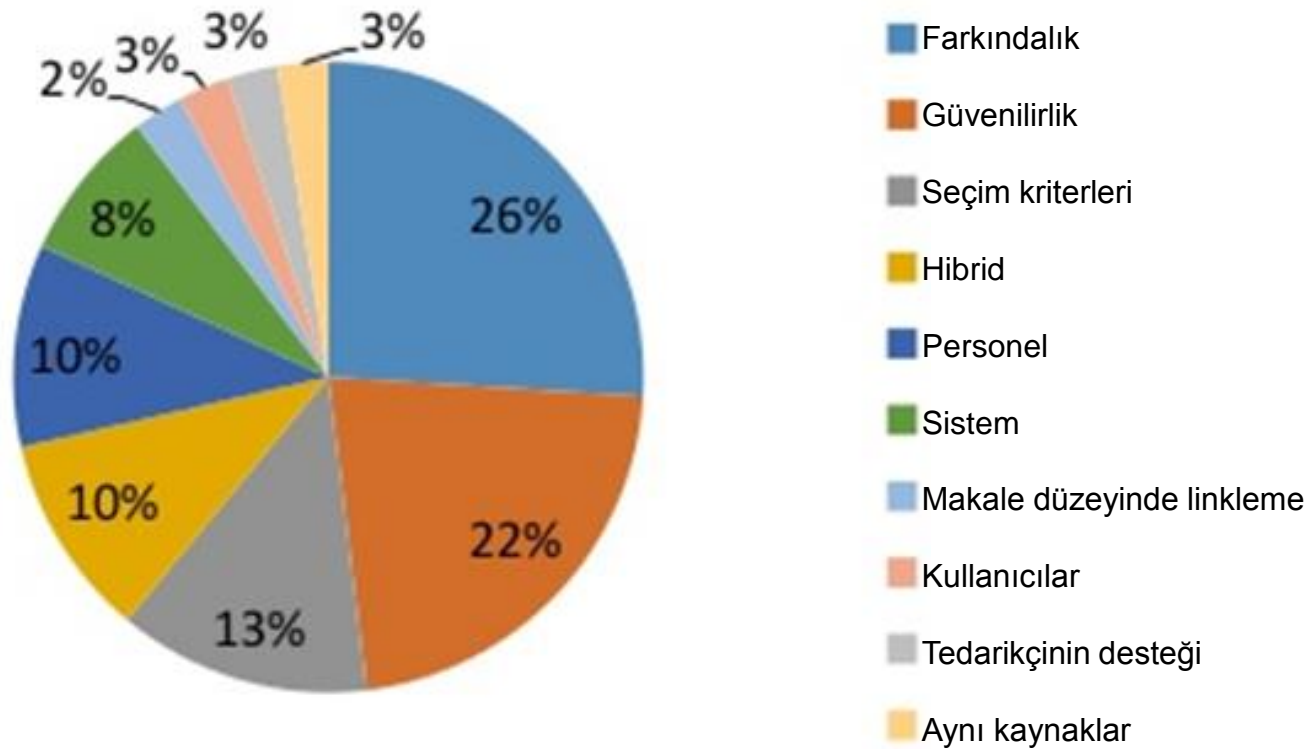

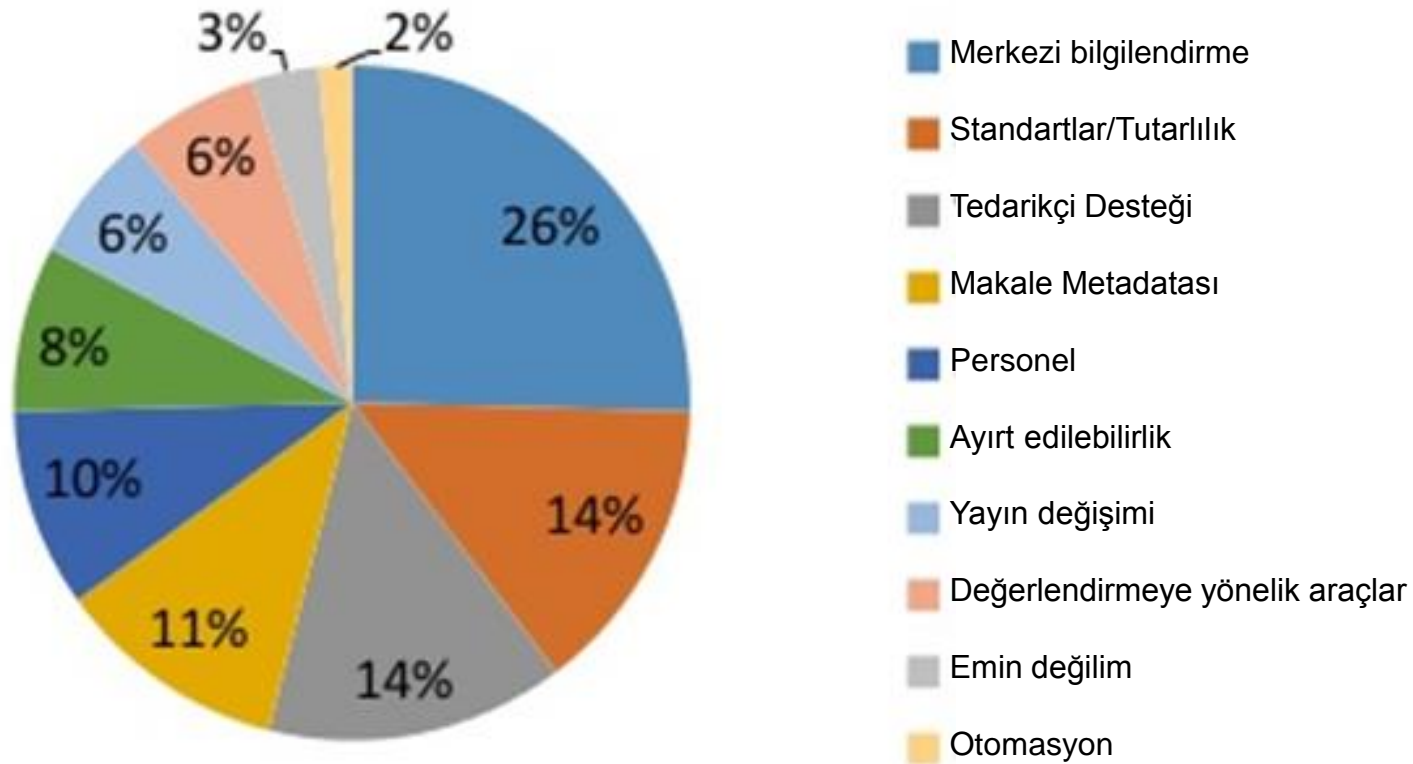
AE Kaynaklara Erişiminizin Koleksiyon Geliştirme Uygulamalarının Üzerine Nasıl Etkisi Olmuştur?

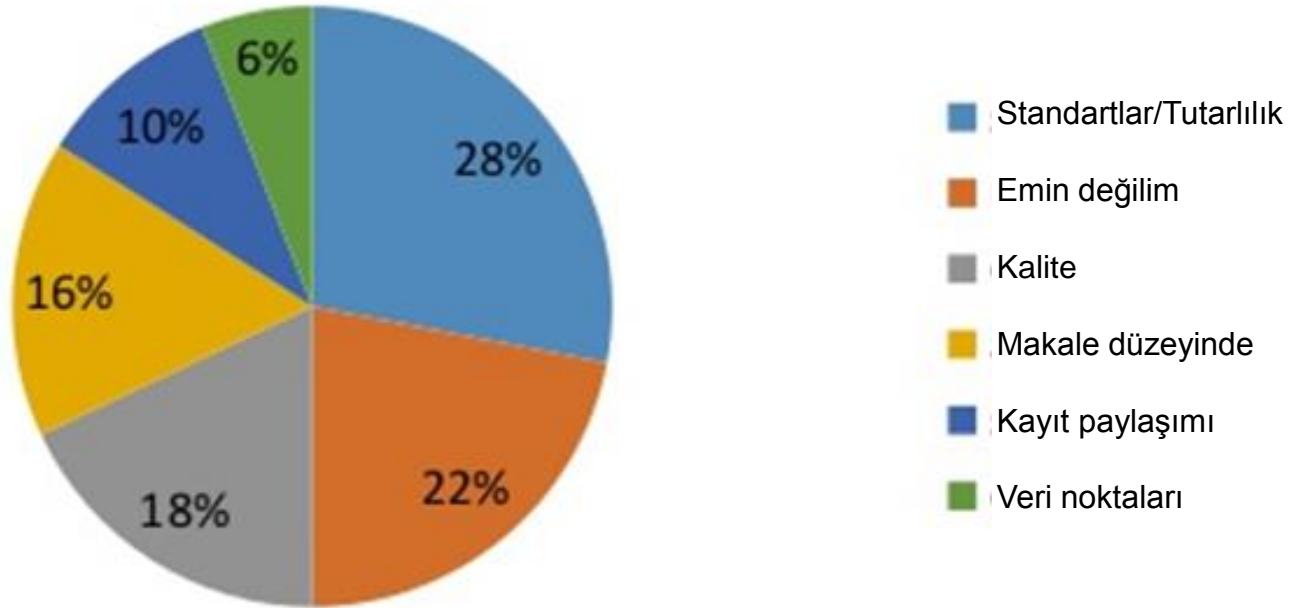
AE Kaynakların Yönetiminde Karşılaştığınız Zorluklar Nelerdir?

AE Kaynakların Yönetimini Kolaylaştıracak Unsurlar Nelerdir?

AE Metadatası AE Kaynaklarına Erişim ve Keşif İçin Nasıl Geliştirilebilir ?

- ❑ Genel tutarsızlıklar:
 - ❑ Tutarlı görsel simge eksikliği (En tanınır açık erişim simgesi PLOS tarafından oluşturuldu. Ancak resmi bir AE logosu yok ve yayıncılar kendileri için uygun olan logoyu kullanıyorlar)
 - ❑ AE tanımlamak için standart açıklayıcı bir dilin olmaması
 - ❑ Standart metadata esasları olmaması
 - ❑ Yeniden kullanım haklarıyla ilgili eksiklikler

- ❑ Açık Erişim kaynakları yönetmek için yetersiz araçlar
- ❑ Kötü / Kırık linkler (bağlantılar)
- ❑ Verilerin yetersizliği
- ❑ Yanlışlıkla açık erişim olarak tanımlanan kaynaklar

- ❑ Bilgi sağlama zincirindeki metadatayı geliştirmeye yönelik politikalar oluşturulabilir
- ❑ Kütüphanelerin yönetim ve keşif hizmetlerinde bilgi ihtiyacına yönelik daha fazla ayrıntı içeren uygulamalar geliştirilebilir
- ❑ Yayıncılardan/sağlayıcı firmalardan, AE yayınların başlangıç ve bitiş tarihleri, başlık değişiklikleri vb. bilgilerin takip edilmesi konusunda destek alınabilir
- ❑ Bu konuyla ilgilenecek kütüphaneci pozisyonları açılabilir

TEŞEKKÜRLER